

บทที่ 4

พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และ วัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดมือปืน

ในบทนี้จะกล่าวถึงสภาพแวดล้อมทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ที่ก่อให้เกิดมือปืน ของมือปืนทั้ง 5 คน คือ โผน ไซโย โทน บัง และ เพชร โดยมือปืนแต่ละคนจะมีส่วนที่คล้ายคลึงในการเข้าสู่อาชีพมือปืนรับจ้าง เช่น ความยากจน การไม่ได้รับความเป็นธรรม หรือบางคนอาจเป็นลักษณะเฉพาะคนที่ไม่ต้องการให้ใครข่มเหง จนกระทั่งเดินเข้าสู่เส้นทางมือปืนอาชีพ

นอกจากนี้พื้นฐานทางด้านวัฒนธรรมคือ การละเล่นพื้นบ้าน วัวลาน เป็นที่นิยมกันมากในแถบภาคตะวันตกของประเทศไทย การละเล่นพื้นบ้านชนิดนี้เสมือนเป็นสนามแสดงพลังของนักเลงทั้งประจำถิ่นและต่างถิ่น เพราะต่างนำวัวของตนมาวิ่ง เพื่อหวังเงินพนัน หากแพ้พนันไม่ยอมจ่ายอาจเกิดการฆ่ากันในสนามวัวลานได้เป็นเรื่องปรกติ

จากการละเล่นพื้นบ้านแล้วยังมีเรื่องของการรักเกียรติและเสริมศรีของคนในท้องถิ่นเป็นอย่างมาก ขนาดยอมตายดีกว่าจะให้ใครมาข่มเกียรติ และเรื่องจิตใจที่ดีว่าเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้คนจังหวัดสมุทรเป็นมือปืนกันมากเพราะใจใหญ่ ใจถึง เมื่อทำงานแล้วถูกจับก็มีได้ชดทอดผู้ใด

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมของมือปืนคนที่ 1 โผน

ครอบครัวของโผนเป็นครอบครัวที่ยากจนมีพื้นที่ทำนายน้อย มีรายได้ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงชีพ จนพ่อแม่ต้องอพยพครอบครัวไปบุกเบิกพื้นที่ทำกินแห่งใหม่ คือ การทำไร่ช้อยที่ตำบลหนอง อำเภอกุ้ม จังหวัดสมุทร โผนศึกษาต่อชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่โรงเรียนภายในหมู่บ้าน แต่ระยะทางห่างไกลมาก บุคลิกภาพของโผนชอบการเป็นผู้นำ จึงเป็นผู้นำนักเรียนที่มีบ้านอยู่ใกล้เคียงกันในการเดินทางไปยังโรงเรียนและกลับบ้าน

เมื่อโผนอายุได้ 16 ปี โผนหนีออกจากบ้าน เนื่องจากโกรธบิดาที่ลงโทษตนเอง เพราะทะเลาะกับพี่ชายและใช้มีดฟันขาของพี่ชาย โผนแอบขโมยสร้อยคอนาคของมารดาไปขายและใช้เป็นค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปผจญภัยทางภาคใต้กับเพื่อนอีก 1 คน ด้วยความกล้าหาญและในที่สุดได้กลับมาอยู่กับบิดาและมารดาอีกครั้ง (พ.ศ.2523) บุคลิกของโผนเองที่ชอบการเป็นผู้นำทำตัวเป็นนักเลงคอยคุ้มครองคนในหมู่บ้านไม่ให้ผู้อื่นมารังแก นอกจากนี้โผนยังประกอบอาชีพสุจริตด้วย โดยโผนเป็นเด็กฉายหนังเร่ตามจังหวัดใกล้เคียง และนำพาโผนไปสู่การจับอาวุธปืนเป็นครั้งแรก โดยการชักนำของเจ้าของหนังเร่ที่ไม่พอใจเจ้าของสถานที่ที่ไปฉายหนังและให้โผนใช้อาวุธปืนไปยังเจ้าของสถานที่

จุดเปลี่ยนในชีวิตของโผนอีกครั้ง เมื่อโผนได้รับการคัดเลือกเป็นทหารเกณฑ์ โดยเป็นทหารเรือ และต่อมาได้ก่อเหตุฆ่าเพื่อนทหารเรือชาวใต้ ซึ่งมีสาเหตุจากการหยามเกียรติกันระหว่างคนภาคใต้กับคนเมืองสมุทร แต่โผนก็สามารถหลบหนีออกจากคุกทหารมาอยู่ที่บ้านได้ จนกระทั่งมาพบเพื่อนคนหนึ่ง และต่อมาได้กลายเป็นเพื่อนสนิทของโผนในเวลาต่อมา โผนและเพื่อนได้ดำเนินชีวิตอยู่ในแวดวงของการลักขโมย ปล้นจี้ และนำมาสู่การเป็นมือปืนรับจ้างในที่สุด

ภายหลังโผนได้ถูกจับกุมดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจและถูกศาลพิพากษาจำคุก ทำให้โผนต้องไปรับโทษในคดีที่ฆ่าทหารด้วย โผนได้รับโทษจำคุกและต่อมาก็ได้รับการอภัยโทษและพ้นโทษก่อนจำนวนปีที่ศาลตัดสิน

เมื่อโผนพ้นโทษ โผนได้ประกอบอาชีพสุจริต โดยการรวบรวมที่ดินให้กับผู้ใหญ่บ้านที่มีอิทธิพลคนหนึ่ง นอกจากนี้ยังทำหน้าที่รักษาและรวบรวมคะแนนเสียงเมื่อมีการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับจังหวัด และรับงานฆ่าเมื่อผู้มีอิทธิพลสั่ง โดยการทำงานทุกครั้งของโผน

จะได้รับการเคลียร์จากผู้มีอิทธิพลกับเจ้าหน้าที่ตำรวจก่อนและหลังการทำงานทุกครั้ง ในการทำงาน อาชีพมือปืนต้องคอยระมัดระวังตัวทุกอย่างก้าว หากขาดความระมัดระวังและประมาทอาจถูกสังหาร และเสียชีวิตได้ ดังเช่นกรณีของ โผนที่ต้องจบชีวิตในระหว่างวัยหนุ่มฉกรรจ์ และต้องทิ้งลูกให้ต่อสู่วีชีวิตร่วมกับแม่ตามลำพัง และไม่ทราบว่าลูกชายของโผนจะคิดอาฆาตติดตามล้างแค้นผู้ที่มาสังหาร โผนอีกหรือไม่ หากมีการติดตามฆ่าล้างแค้นการล้างแค้นระหว่างกันคงก็ไม่มีวันจบสิ้น

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมของมือปืนคนที่ 2 ไชโย

ไชโยดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุขกับครอบครัวที่อบอุ่นไม่ได้ยากจนขัดสน จนกระทั่งพ่อและแม่ของไชโยถึงแก่ความตาย โดยที่ไม่ได้มีสาเหตุจากโรคร้ายไข้เจ็บหรืออุบัติเหตุ แต่เป็นความตายที่เกิดจากการถูกอาวุธปืนยิง โดยไชโยเป็นคนแรกๆ ที่ไปถึงศพของพ่อและแม่ ภาพที่พ่อและแม่ถูกยิงยังฝังลึกอยู่ในจิตใจของไชโยไม่มีวันลืมเลือน และกลายเป็นจุดสำคัญที่ทำให้ชีวิตของไชโยเปลี่ยนไป

ภายหลังจากพ่อและแม่ได้ถึงแก่ความตาย ไชโยต้องไปอาศัยอยู่วัดเพื่อเรียนหนังสือ การไปอาศัยอยู่วัด แม้หลวงพ่อก็จะอบรมสั่งสอนมิให้คิดเรื่องการแก้แค้น แต่ก็เป็นเรื่องยากเพราะสภาพถิ่นที่อยู่ของไชโย เนื่องจากเป็นคนต่างถิ่นจึงถูกข่มเหงจากวัยรุ่นเจ้าของถิ่น ประกอบกับวัยของไชโยกำลังร้อนแรงทางอารมณ์จึงมีเรื่องกระทบกระทั่งกับวัยรุ่นเจ้าของถิ่นบ่อยครั้ง กระทั่งมีการใช้อาวุธปืนในการต่อสู้ การใช้ชีวิตต่อสู้เพื่อความอยู่รอดของไชโยบ่มเพาะนิสัยความห้าวหาญ ความใจถึง ใจใหญ่ ทำให้ไชโยหันเหการดำเนินชีวิตไปในลักษณะที่ไม่ถูกต้อง เริ่มต้นจากเพื่อนชวนไปปล้นได้เงินมาใช้จ่ายอย่างง่ายดายและถลำลึกจนถึงขั้นรับงานฆ่าในที่สุด

จากบุคลิกลักษณะของไชโยเหมือนชายหนุ่มโดยทั่วไป พุดจาด้วยความขี้มึนแ่ม แวดวงศตสไไม่แสดงความกังวล ไม่ดุดัน คงจะเป็นเพราะได้รับการศึกษามาพอสมควร

จุดหักเหในชีวิตของไชโย คือ เรื่องที่พ่อและแม่ถูกฆ่าแล้วยังมีเรื่องการชักจูงของเพื่อน การฆ่าคนครั้งแรกก็คือ การช่วยเพื่อนตามที่เพื่อนร้องขอให้ช่วย การชักจูงไม่ได้ ประกอบกับเหตุผลที่เพื่อนบอกว่าลุงถูกรังแกจากคนในหมู่บ้าน คือถูกปล้นและทำร้ายร่างกาย ไชโยไม่ชอบเห็นใครรังแกผู้ที่อ่อนแอกว่าอยู่แล้ว เมื่อไปถึงจังหวัดสุพรรณ เห็นสภาพลุงของเพื่อนที่ถูกทำร้ายจนหน้าตาเขียวคล้ำจึงตัดสินใจฆ่าคนที่รังแกลุงของเพื่อนในที่สุด การฆ่าคนครั้งแรกทำให้ไชโยวิตกกังวลเช่นกัน แต่เป็นเพียงช่วงระยะเวลาสั้น ๆ

เมื่อมีการฆ่าคนตายครั้งแรกได้สำเร็จย่อมมีครั้งที่สองตามมา ครั้งที่สอง ยังคงเป็นเพื่อนที่ชักนำให้ไชโยฆ่าคน แต่เป็นการฆ่าที่ได้รับความตอบแทนเป็นครั้งแรก แต่ไชโยก็ยังให้เหตุผลว่าเป็นการช่วยเหลือเพื่อน และหลังจากนั้นมาไชโยก็รับงานฆ่าเป็นประจำ ทั้งทำงานสำเร็จและไม่สำเร็จ รวมทั้งการรับงานไว้แต่ยังไม่ได้ลงมือก็มีอีกหลายงาน

สุดท้ายไซโยก็ถูกจับดำเนินคดีจากเจ้าหน้าที่ตำรวจในคดีพยายามฉ้อโกงประชาชนสภาเขต ในการทำงานครั้งนี้ ไซโยได้รับการติดต่อรับงานมาจากผู้มีอิทธิพลในจังหวัดสมุทรฉ (สมาชิกสภาจังหวัด เขตอำเภอทุ่ง) และต่อมาผู้มีอิทธิพลผู้นี้ก็ถูกฆ่าเช่นกันเนื่องจากการไปสั่งฆ่าทายาทผู้มีอิทธิพลในจังหวัด

การรับงานของไซโยนั้นรับงานในลักษณะอิสระ แต่จะมีลักษณะคล้าย ๆ กับเครือข่ายในบางกรณีด้วย คือ ไม่ได้อยู่ในสังกัดของผู้อุปถัมภ์คนใดคนหนึ่ง แต่อยู่ในกลุ่มหรือซุ่มของเจ้าหน้าที่ตำรวจ (สารวัตรในเขตอำเภอทะเล และสมาชิกสภาจังหวัด) ผู้ใหญ่บ้านหรือกำนัน หากว่ามีงานจากแหล่งอื่นก็จะมีการขออนุญาตจากผู้มีอิทธิพลก่อน หากมีงานที่ผ่านมายังผู้มีอิทธิพล ผู้มีอิทธิพลจะเป็นผู้คัดเลือกและจัดสรรให้ไปทำงาน หรือบางกรณีมีการระบุด่วนบุคคลในการทำงานจากผู้มาติดต่อเลย ผู้อุปถัมภ์ระดับใหญ่ที่สุดในจังหวัดก็คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และผู้อุปถัมภ์ก็จะต้องพึ่งพาฐานคะแนนเสียงจากซุ่มมือปืนที่อยู่ภายในท้องถิ่นเพื่อรักษาคะแนนเสียงในการเลือกตั้งทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับจังหวัด

ระหว่างที่ไซโยต้องโทษจำคุกอยู่ในเรือนจำนี้ ไซโยได้รับเงินจากผู้ให้ไซโยเคยทำงานให้บ้างแต่ไม่ประจำและแน่นอน ไซโยจะไม่พยายามที่จะกล่าวหาหรือพาดพิงผู้มีอิทธิพลซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับสูง (พลตำรวจโทแมน) ซึ่งเป็นบุคคลหนึ่งที่ไซโยเคยทำงานให้

ไซโยสรุปช่วงท้ายถึงจุดหักเหของชีวิตตนเองว่าเกิดจากสาเหตุ 3 ประการ คือ

1. ประการสำคัญที่สุด คือ การพบเห็นพ่อและแม่ตายต่อหน้าตนเอง จึงเก็บความแค้นไว้ไว้นใจเพื่อรอการแก้แค้น
2. การชักจูงโดยเพื่อน การคบเพื่อนเป็นส่วนสำคัญในชีวิต ไซโยคิดว่าตนเองคบเพื่อนไม่ดี ถ้าคบเพื่อนดีคงไม่ถลำลึกเช่นนี้ แต่เขาก็ไม่ได้โทษเพื่อนเพียงอย่างเดียว
3. การต่อสู้ดิ้นรนเพื่อการมีชีวิตรอดและเพื่อการได้รับการศึกษา โดยไซโยต้องไปอาศัยอยู่ที่วัดต่างถิ่น และถูกวัยรุ่นประจำถิ่นรังแกและลอบทำร้ายจึงสะสมความโกรธและความเจ็บใจไว้ และมีจิตใจที่จะ ไปแก้แค้นและสังหารฝ่ายตรงข้าม

พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมของมือปืนคนที่ 8 โทน

โทนเกิดในครอบครัวชาวฐานะยากจนมีพี่น้องถึง 9 คน เรียนหนังสือจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่มีผลทำให้ไม่สามารถศึกษาต่อได้ โดยต้องออกมาเป็นแรงงานช่วยเหลือครอบครัวทำนาและเลี้ยงวัว นอกจากนี้ยังติดตามพ่อออกตระเวนเล่นวัวลานและไ้ขันไปเล่นตามสถานที่ต่าง ๆ ประกอบกับพ่อเป็นนายพวงวัวลาน ทำให้พ่อมีพรรคพวกมาก การที่โทนได้ติดตามพ่อไปเล่นวัวลานตามสนามแข่งวัวลาน ทำให้โทนรู้จักผู้คน และมีพรรคพวกเพื่อนพ้องเพิ่มมากขึ้น

การที่โทนนิยมชมชอบการละเล่นวัวลาน ซึ่งเป็นการละเล่นของท้องถิ่น ทำให้มีการเดินทางนำวัวลานไปร่วมวิ่งตามสถานที่ต่าง ๆ ได้พบปะผู้คน และนำมาซึ่งพรรคพวกเพื่อนฝูงต่างถิ่นเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้การเล่นวัวลานต้องมีพรรคพวก เนื่องจากเมื่อโทนจัดการแข่งขันก็จะ มีพรรคพวกเพื่อนฝูงนำวัวลานของตนมาร่วมวิ่งลานด้วย ในทางกลับกัน หากพรรคพวกเพื่อนฝูงจัดการแข่งขัน โทนก็ต้องนำวัวของตนไปช่วยร่วมวิ่งด้วย ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์การพึ่งพาอาศัยระหว่างกัน ประกอบกับการจัดการแข่งขันแต่ละครั้งจำเป็นต้องมอบของขวัญให้แก่ผู้ที่นำวัวมาวิ่งลานด้วย ดังนั้น ผู้จัดการแข่งขันจึงจำเป็นต้องจัดการของขวัญรางวัลไว้ โดยของขวัญรางวัลผู้จัดการแข่งขันจะไปขอความช่วยเหลือให้ผู้มีอิทธิพลหรือนักการเมือง ระดับท้องถิ่น และระดับจังหวัดให้การสนับสนุน ซึ่งนักการเมืองดังกล่าวก็มักจะจัดหาของขวัญรางวัลไว้ให้ เนื่องจากเป็นการหาคะแนนเสียงและเป็นการแสดงความมีน้ำใจกับผู้จัดการแข่งขัน ซึ่งจะเห็นว่าการแข่งขันวิ่งวัวลานจึงเป็นการละเล่นของท้องถิ่นที่มีเอกลักษณ์และสร้างความสัมพันธ์ให้กับชาวบ้านในแต่และท้องถิ่นให้มีความช่วยเหลือพึ่งพาอาศัยกันหลังจากฤดูการเก็บเกี่ยว นอกจากนี้การวิ่งวัวลานยังมีหน้าที่แอบแฝง คือ ทำหน้าที่ในการช่วยหาเสียงของนักการเมือง โดยการให้ของขวัญรางวัลแก่ผู้นำวัวเข้าร่วมแข่งขันอีกด้วย

ต่อมาเมื่อโทนอายุได้ 18 ปี (พ.ศ. 2517) ชีวิตของโทนก็ถึงจุดเปลี่ยนแปลง เนื่องจากโทนได้ยิงเพื่อนของพี่ชายถึงแก่ความตาย ซึ่งมีสาเหตุมาจากความไม่พอใจว่า ผู้ตายมาข่มขู่พี่ชายของตนให้อยู่ในความคุ้มครอง ประกอบกับการฆ่าเพื่อนพี่ชายในครั้งนี้โทนไม่ได้ถูกลงโทษและการดำเนินคดีของเจ้าหน้าที่ตำรวจตามกฎหมายบ้านเมืองแต่ประการใด

โทนใช้ชีวิตในวัยหนุ่มโดยการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่าง ๆ ไม่ได้ทำงานในอาชีพ
 สูจริต แต่หาเงินด้วยการปล้นจี้จากภายนอกหมู่บ้าน จนปลายปี พ.ศ. 2517 โทนถูกกล่าวหาว่าเข้า
 ร่วมปล้นบ้านหลังหนึ่ง ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้กระทำแต่อย่างใด โทนจึงถูกจับกุมและต้องต่อสู้คดีจนศาล
 พิพากษายกฟ้อง เสียค่าใช้จ่ายในการต่อสู้คดีจำนวน 40,000 บาท ซึ่งผู้ใหญ่งั่ง ซึ่งเป็นผู้ให้ความ
 อุปถัมภ์ (ภายหลังได้เป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลพุ่ม และได้ถึงแก่ความตายโดยการยิงล้ม
 ภายในรถยนต์ลวี่ที่ถนนเพชรเกษม อำเภอบ้านล่อ จังหวัดสมุทรบุรี เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ.2540
 ที่ผ่านมา) เป็นผู้ช่วยเหลือและดำเนินการให้ นอกจากนี้ยังเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดี
 ทั้งหมดให้โทน เมื่อเสร็จคดีโทนก็เข้ามาอยู่ที่บ้านผู้ใหญ่งั่ง และกลายเป็นคนสนิท และรับงานฆ่า
 เป็นการหารายได้พิเศษ

เมื่อโทนประสบปัญหาถูกตำรวจจับ โทนจะได้รับความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่งั่ง คนนี้
 และโทนยังได้ร่วมกับสมัครพรรคพวกให้การสนับสนุนลงสมัครเพื่อรับเลือกเป็นสมาชิกสภา
 เทศบาลตำบลพุ่ม และต่อมาได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีเทศบาลตำบลพุ่ม ตั้งแต่ลงสมัครครั้ง
 แรกสามารถชนะคู่แข่งที่เป็นเจ้าของตำแหน่งเดิมได้อย่างราบคาบ ซึ่งทำให้นายกเก่าคอยให้ความ
 อุปถัมภ์ช่วยเหลือ โทนและครอบครัวตลอดมา

ชีวิตของโทนที่เกิดมากับความยากจน ทำให้โทนไม่อยากทำงานหนัก แต่รักงานสบาย
 และชอบความสนุกสนาน จึงทำให้โทนออกปล้นจี้ เพื่อให้ได้เงินมาเที่ยวเตร่ เมื่อเงินหมดก็กลับไป
 ทำงานแบบเดิม และกระทั่งหันมาหาเงินด้วยวิธีการรับจ้างฆ่าคนในที่สุด

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมของมือปืนคนที่ 4 บัง

บังเกิดมาในครอบครัวที่มีฐานะยากจน มีพี่น้องจำนวน 9 คน มีอาชีพทำนาโดยอาศัยเช่านาจากเพื่อนบ้าน พ่อตาบอด แม่ถึงแก่ความตายตั้งแต่คลอดลูกสาวคนเล็ก ทำให้ชีวิตของบังอยู่ในฐานะลำบากมากต้องต่อสู้ดิ้นรนตั้งแต่อยู่ในวัยเด็ก แต่ยังมีโชคดีที่มีโอกาสได้รับการศึกษาจนจบชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และหลังจากนั้นติดตามพ่อออกไปสอนศาสนาตามที่ต่าง ๆ ทั่วประเทศ

จากการที่บังต้องติดตามพ่อที่ตาบอดออกไปยังสถานที่ต่าง ๆ ทำให้บังมีความสามารถในการจดจำเหตุการณ์และการสังเกตสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัว เพื่อเล่าให้พ่อฟังตลอดการเดินทาง รวมทั้งซึมซับการอบรมสั่งสอนจากพ่อซึ่งเคยผ่านชีวิตนักเลงมาก่อน นอกจากนี้ยังได้รับคาถาอาคมที่พ่อถ่ายทอดให้ด้วย

ชีวิตวัฒนธรรมของคนเมืองสมบูรณจะผูกพันกับการละเล่นพื้นบ้านชนิดหนึ่ง คือ การเล่นวัวลาน ครอบครัวของบังก็เช่นกัน พ่อซึ่งชอบการเล่นวัวลานทำให้บังได้รับความรู้และชื่นชอบการเล่นวัวลานตาม ในการเล่นวัวลานจะก่อเกิดวัฒนธรรมการเป็นนักเลงขึ้นมา เนื่องจากการเล่นวัวลานจะมีการพนันขันต่อ มีการแข่งขันระหว่างวัวนอกและวัวใน เมื่อผู้ใดนำวัวลานเข้ามาวิ่งแข่งในสนามแข่งวัวลาน ก็จะมีการต่อรองราคากัน ซึ่งในการพนันไม่มีการยึดถือทรัพย์สินให้ถือระหว่างกัน แต่อาศัยความเชื่อใจ และความซื่อตรง พูดคำไหนคำนั้น กล่าวคือ การรักษาคำพูด และไม่รังแกคนที่อ่อนแอกว่า ซึ่งลักษณะดังกล่าวนี้จะเป็นลักษณะสำคัญของนักเลง จากการเล่นวัวลานจะมีการเปลี่ยนสถานที่ไปเล่นวัวลานตามสถานที่ต่าง ๆ ภายในภาคตะวันตก ทำให้ผู้ที่เล่นวัวลานจะมีการรู้จักพรรคพวกที่มาเล่นวัวลาน ทำให้มีพรรคพวกตามถิ่นต่าง ๆ เพิ่มมากขึ้น การที่มีพรรคพวกมากนี้เองจึงมีส่วนช่วยให้ผู้ที่มีคุณลักษณะดังกล่าวข้างต้นเป็นที่ยอมรับในหมู่พรรคพวก เมื่อผู้ใดส่อแววของการเป็นนักเลงจะเริ่มมีคนรู้จักและพรรคพวกมากขึ้น บังเติบโตและเรียนรู้มาพร้อมกับวิถีชีวิตของการเป็นนักเลง จนกระทั่งอายุได้ 17 ปี ซึ่งเป็นจุดที่หักเหของชีวิตที่มีเพื่อนของพี่ชายมายิงพี่ชายของบังถึงแก่ความตาย ทั้ง ๆ ที่พ่อของบังได้เรียกเพื่อนพี่ชายมาพูดคุย และได้ห้ามพี่ชายไม่ให้ต่อสู้แล้ว เหตุการณ์ครั้งนี้ทำให้พ่อของบังได้สอนให้บังต่อสู้ ต่อมาบังได้ตามไปแก้แค้นจนนำไปสู่วังวนของมือปืนและไม่สามารถถอนตัวออกมาได้ในที่สุด

ในปี พ.ศ. 2533 บังได้รับเลือกเป็นผู้ใหญ่บ้านซึ่งนับว่าเป็นตำแหน่งที่มีความสำคัญเนื่องจากเป็นผู้ควบคุมฐานคะแนนเสียงให้นักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและในระดับจังหวัดเมื่อ

มีการเลือกตั้ง จากการทำบั้งเป็นบุคคลที่กว้างขวางและเป็นที่ยอมรับของพรรคพวกทั้งในแวดวงของชาวบ้านและนักเลง ซึ่งต่อมาได้ทำให้บั้งมีความสนิทสนมกับนักการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับจังหวัด นักการเมืองในพื้นที่ได้แนะนำเชื่อมโยงให้บั้งได้รู้จักกับนักการเมืองในจังหวัดใกล้เคียง จนกระทั่งกลายเป็นบุตรบุญธรรมของนักการเมืองผู้นั้นไป

บั้งยังคงทำงานเป็นมือปืนให้กับนักการเมือง และผู้ที่มีอิทธิพลที่ตนสังกัด และขยายแวดวงไปยังจังหวัดสงคราม และจังหวัดนากเลือในที่สุด การทำงานแต่ละครั้งของบั้งจะได้รับการช่วยเหลือจากผู้มีอิทธิพลในการเคลียร์คดีระหว่างเจ้าหน้าที่ตำรวจกับผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ทุกครั้ง ครั้งหนึ่งที่บั้งทำงานให้กับพ่อเลี้ยงของเพื่อนโดยถูกขอร้อง และต่อมาได้มีความสัมพันธ์สนิทสนมกับพ่อเลี้ยงของเพื่อน จนกระทั่งได้รับลูกชายของบั้งไปอุปการะเลี้ยงดูให้การศึกษา ที่จังหวัดนากเลือ

แต่ในที่สุดบั้งก็ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมในคดีพยายามฆ่าพี่ชายของบั้งเอง (ซึ่งคดีนี้บั้งไม่ได้เป็นผู้ทำ แต่พี่ชายเข้าใจผิด จึงแจ้งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินคดีกับบั้ง) อย่างไรก็ตามบั้งไม่มีความรู้สึกเสียใจในเหตุการณ์ที่ผ่านมา นอกจากเรื่องที่พี่ชายฆ่ากันเอง เนื่องจากคดีนี้ทำให้บั้งรู้สึกเสียใจและไม่อาจไปขอความช่วยเหลือจากผู้มีอิทธิพล เพราะรู้สึกอายกับการกระทำระหว่างพี่น้องกันเอง

จะเห็นว่าชีวิตของบั้งเติบโตมาพร้อมกับการต่อสู้ดิ้นรนด้วยสัญชาตญาณของนักสู้เพื่อรักษาชีวิตให้รอดพ้นจากการตามล่าของคู่อริของพี่ชาย หากไม่ลงมือก่อนก็อาจจะทำให้บั้งเสียชีวิตจากการตามล่าได้ ซึ่งเป็นการอาศัยจังหวะและโอกาสของทั้งสองฝ่าย หากไม่สู้ก็ต้องหลบหนีออกไป หากยังอยู่ก็ต้องต่อสู้เดิมพันกันด้วยชีวิตต่อชีวิต ประกอบกับกระบวนการขัดกลาทางสังคมของบั้งที่ผ่านการถ่ายทอดจากพ่อซึ่งมีวิถีชีวิตแบบนักเลงที่ผ่านการต่อสู้ดิ้นรน และหล่อหลอมให้บั้งมีพฤติกรรมเป็นนักเลง และอีกด้านหนึ่งของชีวิตบั้งมิได้รับการอบรมจากแม่เลย ทำให้จิตใจของบั้งไม่มีความอ่อนโยนละเมียดละไม

ข้อสังเกต

1. การตัดสินใจแก้ปัญหาของคนเมืองสมุทรณ์ ภูมิของบั้งที่ศึกษา พบว่าจะใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ไข และตัดสินใจปัญหา คือ การฆ่าฝ่ายตรงข้ามให้ตาย แต่มิใช่การฆ่าเพียงคนเดียว

แต่ต้องมีการตามล่าล้างแค้นของญาติพี่น้องของญาติทั้งสองฝ่าย จนกว่าจะถึงที่สุดหรือมีการหลบหนีย้ายไปอยู่ที่อื่น

2. วิธีคิดของนักเลง คือ การแก้แค้น กรณีบังเมื่อมีผู้อื่นมาฆ่าพี่ชาย ฝ่ายบังก็หวาดระแวงว่าฝ่ายตรงข้ามนั้นจะต้องตามมาฆ่าตนเอง เพื่อเป็นการรักษาชีวิตบังจึงต้องหาโอกาสและจังหวะในการตามไปฆ่าฝ่ายตรงข้ามนั้นก่อน นอกจากนี้ยังเป็นการแก้แค้นให้กับพี่ชายอีกส่วนหนึ่งด้วย ในทางตรงข้ามอีกฝ่ายก็คิดว่าบังจะมาล้างแค้นแน่ ฉะนั้นจึงต้องจัดการกับบังเป็นรายต่อไป ด้วยวิธีคิดเช่นนี้ทำให้บังชิงลงมือก่อนที่ฝ่ายตรงข้ามจะมาฆ่าบัง

3. อำนาจเงิน เป็นวิธีการหนึ่งในการซื้อความบริสุทธิ์ไม่ให้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจดำเนินการจับกุมและดำเนินคดี เมื่อบังได้ฆ่านายส่าราษฎรตายในที่สุด และได้มอบเงินจำนวนหนึ่งให้กับเจ้าหน้าที่ตำรวจเพื่อแลกกับการไม่ให้ถูกจับดำเนินคดี (วิธีการดังกล่าวเป็นส่วนหนึ่งในการเคลียร์) ทุกอย่างก็เรียบร้อย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรมของมือปืนคนที่ 5 เพชร

เพชรเกิดและเติบโตมาในครอบครัวขนาดใหญ่ที่มีพี่น้องถึง 11 คน และอาชีพของครอบครัว คือ การทำนาและไร่อ้อย โดยต้องพึ่งพิงเงินทุนจากโรงงานน้ำตาล เมื่อขายผลผลิตแล้วหากมีส่วนที่เหลือก็จะตกมาถึงครอบครัวของเพชร ทำให้ครอบครัวของเพชรขาดสนจนกระทั่งถึงชั้น ยากจน พ่อแม่ของเพชรไม่มีเวลาอบรมสั่งสอนหรือใกล้ชิดลูกมากนัก ด้วยความจำเป็นทาง เศรษฐกิจ แต่ก็พยายามส่งเสริมให้เพชรได้เรียนหนังสือจนจบการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ เพชรไม่มีโอกาสได้รับการศึกษาต่อ จึงใช้ชีวิตในลักษณะท่องเที่ยวไปเรื่อย ๆ การเกิดในครอบครัว ที่ต้องต่อสู้ดิ้นรน ได้หล่อหลอมพฤติกรรมของเพชรให้อคทนต่อสู้ชีวิต มีความเห็นใจผู้อื่นที่อ่อนแอ อยากช่วยเหลือปกป้องหากตนเองกระทำได้ และเพชรได้ใช้ชีวิตหลังจากจบการศึกษาท่องเที่ยวไป เรื่อยแล้ว ยังทำให้เพชรรู้จักเพื่อนและผู้คนที่กว้างขวางขึ้น ประกอบกับน้ำใจที่ขอช่วยเหลือผู้อื่น ทำให้เริ่มมีผู้มาให้เพชรช่วยเหลือ เริ่มตั้งแต่การติดตามของหาย เนื่องจากการลักขโมย

บ้านเกิดของเพชรที่บริเวณตำบลหนอง อำเภอฟุ่่ม จังหวัดสมุทรณ์ ในอดีตยังไม่มี ความเจริญที่แผ่ไปถึงมากนัก เนื่องจากการคมนาคมไม่สะดวกเหมือนปัจจุบัน การควบคุมสังคมจากทาง การ เมื่อเกิดปัญหากับประชาชนยังทำได้ลำบากเนื่องจากการคมนาคม เมื่อเกิดการลักขโมยในหมู่บ้านเป็นการยากที่เจ้าหน้าที่ตำรวจจะเข้าไปสืบสวนสอบสวนจนกระทั่งจับกุมผู้กระทำความผิดได้ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องมีบุคคลที่ช่วยในการติดตามสิ่งของกลับคืน โดยมีลักษณะของความเป็นนักเลง เพื่อให้ผู้ขโมยเกรงใจและมอบสิ่งของคืนให้ในที่สุด

เพชรตั้งกฎควบคุมสังคมโดยไม่เป็นทางการขึ้นมาในหมู่บ้าน และเป็นผู้พิทักษ์กฎนั้นเอง คือ กฎห้ามชายหนุ่มเข้ามาเกี่ยวข้องกับหญิงสาวในหมู่บ้านเวลากลางคืน เมื่อมีผู้มาละเมิดถือว่าเข้ามาทำทายนอำนาจของเพชร และเป็นการเหยียดหยามศักดิ์ศรีของหมู่บ้าน เพชรจึงเป็นคนจัดการกับชายผู้นั้น และเป็นครั้งแรกที่เพชรได้ฆ่าคนโดยไม่รู้สึกรู้หาย เพราะชายหนุ่มมาละเมิดกฎและเป็นการหมิ่นเกียรติยศและศักดิ์ศรีของหมู่บ้าน เพื่อเป็นการตอกย้ำแสดงถึงอำนาจ เพชรจึงลงมือปฏิบัติการฆ่าในเวลากลางวันช่วงงานทอดกฐินซึ่งมีคนมากมาย เมื่อเพชรผ่านการฆ่าคนครั้งแรกแล้ว และรู้จักกับมือปืนรับจ้างตัวจริง และการต่อสายความสัมพันธ์ไปถึงผู้อุปถัมภ์ที่ระดับใหญ่ขึ้น คือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายอ่อม (ส.ส.จังหวัดสิงห์ขร) ทำให้แวดวงเครือข่ายของเพชรกว้าง มากขึ้น โดยรู้จักกับเจ้าหน้าที่ตำรวจที่อยู่ภายในเครือข่ายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร นายอ่อม

จุดหักเหประการสำคัญในชีวิตของเพชรประการหนึ่ง คือ การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากสังคม หมายถึง การไม่ได้รับความเป็นธรรมจากเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ได้ชื่อว่าเป็นผู้พิทักษ์สันติราษฎร์ และเป็นผู้ดูแลความทุกข์สุขของประชาชน ซึ่งเกิดจากการที่ญาติของเพชรถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรอำเภอทะเลกระทะทำการวิสามัญฆาตกรรม โดยอ้างว่าขัดขวางการปฏิบัติหน้าที่ แต่ความจริงเป็นการทะเลาะจากเรื่องความขัดแย้งส่วนตัว เพชรจึงทำเรื่องร้องเรียน แต่ไม่ได้รับความใส่ใจจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ จนกระทั่งเพชรและพรรคพวกตัดสินใจแก้ปัญหาโดยการยิงเจ้าหน้าที่ตำรวจจราจรผู้นั้นเอง และไม่ถูกจับกุมเนื่องจากหลบหนีการจับกุม ไปอยู่ภายใต้การดูแลของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรซึ่งเป็นผู้มีอิทธิพลคนหนึ่ง

เพชรเติบโตอยู่ในแวดวงของผู้มีอิทธิพลและกลายเป็นมือปืนประจำตัวของผู้มีอิทธิพลคนนั้น คอยติดตามคุ้มครอง โดยเฉพาะในช่วงมีการหาเสียงเลือกตั้ง และต่างฝ่ายต่างได้รับผลประโยชน์ตอบแทนซึ่งกันและกัน

การอยู่ในวังวนและถลำลึกจนได้ชื่อว่า “มือปืน” ทำให้เพชรรู้จักผู้คนมากขึ้นทั้งผู้มีอิทธิพล นักการเมืองระดับประเทศ นักการเมืองระดับท้องถิ่น เพื่อนนักเลง เจ้าหน้าที่ตำรวจ มือปืน รวมทั้งเครือข่ายของบุคคลต่าง ๆ ที่กล่าวมา จนกระทั่งรู้จักกับพลตำรวจโทเม่น และต่อมาได้ กลายเป็นผู้หางานให้เพชรในบางครั้ง แต่ในที่สุดชีวิตในการเดินทางบนเส้นทางสายมือปืนรับจ้างของเพชรที่ได้รับความช่วยเหลือจากผู้มีอิทธิพลเสมอมาต้องยุติลง เพราะผู้มีอิทธิพลที่คอยให้ความช่วยเหลือและปกป้องเพชรจำเป็นต้องปกป้องตนเอง เนื่องจากไม่อยากจะขัดแย้งกับผู้มีอิทธิพลรายอื่นที่เพชร ไปลงมือฆ่า และนำเพชรไปสู่การถูกจับดำเนินคดี และถูกจำคุกในเวลาต่อมา จนกระทั่งทุกวันนี้

ข้อสังเกต

การกระทำของเพชร หากเริ่มต้นมีการชักจูงแนะนำในสิ่งที่ถูกต้องตามบรรทัดฐานของสังคมแล้ว ชีวิตของเพชรคงจะไม่ดำเนินไปในเส้นทางของสายมือปืนรับจ้าง แต่พฤติกรรมของเพชรได้รับการเสริมแรงในค่านิยมที่ผิด ได้แก่

1. การฆ่าชายหนุ่มที่มาเที่ยวจีบสาวในหมู่บ้านผิดเวลา ผิดระเบียบที่ตั้งไว้ คนภายในชุมชนมิได้ประณามการกระทำว่าเกินกว่าเหตุ แต่กลับมองในลักษณะตรงกันข้ามว่ากระทำเพื่อรักษาเกียรติและศักดิ์ศรีของหมู่บ้าน

2. การนำเจ้าหน้าที่ตำรวจจรรยา เมื่อปฏิบัติงานสำเร็จและกลับมารายงานผลการกระทำให้ญาติ แทนที่ญาติพี่น้องจะถือว่าไม่สมควร ควรขอให้เจ้าหน้าที่ของทางราชการที่จะพิจารณาได้สวนเพราะได้มีการอื่นเรื่องร้องขอความเป็นธรรมไปแล้ว แต่ญาติพี่น้องกลับชื่นชมในการกระทำของเพชร และเพชรได้กลายเป็นคนเก่งของหมู่บ้านและได้รับการยกย่องไปในทันที

3. ความด้อยประสิทธิภาพในการควบคุมสังคม การควบคุมสังคมเป็นบรรทัดฐานที่สังคมกำหนดให้บุคคลในสังคมยึดถือเป็นแนวประพฤติปฏิบัติ การควบคุมอย่างเป็นทางการ คือ กฎหมาย แต่เนื่องจากหมู่บ้านของเพชรอยู่ห่างไกล เมื่อเกิดปัญหาขึ้นเจ้าหน้าที่ที่ควบคุมสังคมโดยถูกต้องตามกฎหมาย คือเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่สามารถเข้าไปดำเนินการแก้ไขปัญหา เช่น การลักขโมยได้ทำให้จำเป็นต้องอาศัยตัวกลางในการติดตามทวงถามสิ่งของที่ถูกขโมย

การไม่ได้รับความเป็นธรรมอีกประการหนึ่ง คือ ระบบการให้ความช่วยเหลือกับพวกพ้องของตน ซึ่งเป็นวัฒนธรรมไทยที่ฝังรากลึกมานาน ในกรณีที่เพชรร้องเรียนแต่ฝ่ายเจ้าหน้าที่ตำรวจกลับไม่สนใจ เพราะหากมีการดำเนินการตามการร้องเรียน เจ้าหน้าที่ตำรวจจรรยาอาจเป็นฝ่ายที่จะต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย ซึ่งเป็นไปไม่ได้ที่พรรคพวกของตนจะเป็นฝ่ายผิด ถึงอย่างไรก็ต้องช่วยเหลือ “คนสีเดียวกัน” ไว้ก่อน

4. ระบบของสังคมที่ให้การช่วยเหลือ “พรรคพวกตน” โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง เช่น กรณีของเพชรเมื่อลงมือฆ่าผู้ใดจะหนีไปซ่อนตัวภายในเขตของผู้มีอิทธิพล ซึ่งเจ้าหน้าที่ตำรวจไม่กล้าติดตามไปจับกุม ฉะนั้น พฤติกรรมของมือปืนรับจ้างจะยังคงดำเนินต่อไป เพราะกฎหมายไม่สามารถจัดการกับผู้กระทำความผิดได้

5. เนื่องจากทางราชการบางครั้งจำเป็นต้องให้บุคคลประเภทกล้า ทำงานบางอย่างให้ทางราชการ และมีลักษณะปกปิด จึงอาศัยบุคคลเช่นเพชรและพรรคพวกให้ไปสังหารชาวญวนที่อพยพมาทางเรือ และกำจัดซากศพให้เรียบร้อย ทำให้เพชรคิดว่าตนเองสำคัญต่อทางราชการ และไม่เป็นอุปสรรคในการทำงานของตน

จากการที่เพชรอุทิศตนให้กับผู้อุปถัมภ์รายได้ของเพชรจะได้มาจากผู้อุปถัมภ์หยิบยื่นให้จากการรับจ้างทำงานฆ่าของตนเอง จากการรับจ้างคุมบ่อนการพนันให้หรือจากเจ้าหน้าที่ตำรวจระดับใหญ่ จะเห็นได้ว่ารายได้ของเพชรคงจะมีจำนวนมากพอสมควรจะเลี้ยงดูและสังเวยครอบครัว โดยมีต้องประกอบอาชีพสุจริต

พื้นฐานทางสังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดมือปืน

1. การละเล่นพื้นบ้าน

การละเล่นพื้นบ้านแถบภูมิภาคตะวันตก มีการละเล่นพื้นบ้านที่เป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น คือ การวิ่งวัวลาน เจ้าของวัวที่นำวัวมาวิ่ง นายพวง รวมทั้งผู้นิยมมาชมการวิ่งวัวลานจะมีลักษณะเป็นนักเที่ยว ความหมายของนักเที่ยวตามบริบทของมือปืน หมายถึง นักเลง เนื่องจากนักเที่ยวหรือคนเที่ยวไม่ใช่หนุ่มเพลย์บอยตามแนวคิดสมัยใหม่ แต่เป็นพวกที่มีน้ำใจชอบช่วยเหลือผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ ยึดมั่นคำสัญญา จริงใจ ไม่ชอบหาเรื่องผู้อื่น

การแข่งขันวิ่งวัวลานจะจัดเป็นประจำ หลังจากฤดูการเก็บเกี่ยว และมีนักเลงมาเที่ยวกันอย่างมากมาย หากการแข่งขันจัดบ่อยครั้งเท่าใด เหล่านักเที่ยวจะมีโอกาสพบปะสนิทสนม และสร้างความคุ้นเคยมากเท่านั้น จนกระทั่งพัฒนากลายเป็นเพื่อนกันในที่สุด และความเป็นเพื่อนจะเชื่อมโยงต่อไปถึงความสัมพันธ์ในภายภาคหน้าเรื่องการรับงาน

การแข่งขันแต่ละครั้งอาจมีความขัดแย้งและปัญหาเกิดขึ้น ระหว่างนักเลงที่ต่างกลุ่มต่างถิ่น หรือปัญหาเรื่องเงินพนันในวงวัวลาน เนื่องจากการแข่งขันจะมีการเดิมพันเป็นจำนวนเงินที่สูงพอสมควร เป็นจำนวนเงิน เรือนแสนบาท ตลอดจนวัวที่นำมาวิ่งถ้าเป็นวัวนอกจะมีราคาสูงมากถึงหลักหลายแสนบาท จำนวนเงินที่สูงดังกล่าว เมื่อวัวของฝ่ายคนวิ่งแพ้เงินพนันที่วางไว้ไม่ยอมเสียไป จึงมีการหักเหลี่ยมไม่ยอมจ่ายเงินพนัน กระทั่งมีการยิงและฆ่ากันตายในที่สุด เช่น บังนำวัวไปแข่งวิ่งวัวลานในงานครั้งหนึ่ง วัวของบังชนะ แต่ผู้แพ้ไม่ยอมจ่ายเงินให้บัง เนื่องจากคิดว่าตัวเองมีอิทธิพลมากกว่าบัง บังจึงใช้อาวุธปืนข่มขู่จนถึงแก่ความตายกลางลานวิ่งวัวลานนั่นเอง

2. สภาพสังคมชนบท

สภาพสังคมชนบทที่อยู่ห่างไกลทั้งจากตัวเมือง และห่างไกลจากการดูแลของรัฐ การทำหน้าที่ของรัฐในการปกป้องทรัพย์สินของประชาชนยังทำไม่ได้เต็มที่ การคมนาคมไม่สะดวก ทำให้ชาวบ้านจำเป็นต้องมีอาวุธปืนไว้พิทักษ์ทรัพย์สิน ดังกรณีมือปืนที่ศึกษาจะมีภูมิลำเนาที่อยู่ห่างไกลจากชุมชนเมือง อาทิ โชน โทน เพชร หรือ ไชโย ที่บ้านอยู่กลางไร่ฮ้อยและอยู่ในตำบลที่ผู้คนมีไม่มากนัก และผู้คนอพยพมาจากต่างถิ่นมาอาศัยอยู่รวมกันโดยไม่มีสายสัมพันธ์ทางเครือญาติ สมัยก่อนเมื่อเกิดการปล้นจี้ ชาวบ้านก็ไม่ได้ให้การช่วยเหลือกัน รวมทั้งทางการก็ไม่สามารถติดตามจับกุมผู้ร้ายมาลงโทษได้ ด้วยเหตุดังกล่าวชาวบ้านจึงพยายามปรับตัวให้อยู่รอด โดยการหาอาวุธ

ปิ่นมาใช้ป้องกันตัวและทรัพย์สิน แต่ขณะเดียวกันอาวุธปิ่นนอกจากเป็นผลดีแล้วยังเป็นผลเสียด้วย เนื่องจากการนำมาใช้ผิดวัตถุประสงค์ และพ่อแม่ยังสอนลูกให้รู้จักการใช้อาวุธปิ่นตั้งแต่เด็ก เนื่องจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เช่น กรณีของ ไชโย และบ๊อง เพราะพ่อแม่เป็นนักเลงเช่นกัน ส่วนพ่อแม่ของ โผน เพชร และ โทน ไม่ได้เป็นนักเลง แต่มีอาวุธปิ่นไว้ใช้เพื่อป้องกันตัว จึงได้ถ่ายทอดวิธีการใช้ปิ่นให้กับลูก

สภาพสังคมชนบทอีกประการหนึ่ง คือ การทำมาหากินที่ยากลำบาก การผลิตพืชผลทางการเกษตรต้องขึ้นอยู่กับธรรมชาติว่าเอื้ออำนวยเพียงใด พื้นที่ทำกินขาดความอุดมสมบูรณ์ ความเป็นอยู่ขัดสน ขากจน กรณีของ โผน โทน หรือ ไชโยที่เติบโตมาพร้อมกับการทำงานที่ลำบาก จึงรู้สึกไม่ชอบการทำงานหนัก แต่ชอบงานสบาย หาเงินง่าย จึงหาเงินด้วยวิธีผิดกฎหมาย คือ การปล้น จี้ และนำเงินมาใช้จ่าย สุดท้ายนำเข้าสู่วงการมือปืนรับจ้างเนื่องจากเป็นงานสบาย สามารถหาเงินง่ายและได้จำนวนมาก ในการทำงานแต่ละครั้ง

8. การรักเกียรติและศักดิ์ศรี

เกียรติและศักดิ์ศรีเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของคนเมืองสมบูรณ์และมือปืน การหยามเกียรติจะเป็นสิ่งที่คนเมืองสมบูรณ์ยอมรับไม่ได้ เช่น กรณีของ โผน เมื่อครั้งรับราชการทหาร เกิดเหตุทะเลาะวิวาทกับทหารชาวปักมได้ ด้วยสาเหตุ همینเกียรติก็กันเพียงว่า “คน.....จะสักเท่าไร” เกิดการชกต่อย ทำร้ายร่างกาย จนกระทั่ง โผนต้องคดีฆ่าคนตายในครั้งนั้น ด้วยสาเหตุเพียงไม่ยอมให้ใครมาดูถูกศักดิ์ศรีคนเมืองสมบูรณ์

กรณีของ ไชโย ที่มีไซ้คนท้องที่ตำบลห่ม เป็นเพียงผู้มาอาศัยอยู่ที่วัดห่มเท่านั้นเมื่อมีคนมารังแก หรือข่มขู่ เช่น บ๊องก็จะให้ไชโยเป็นลูกน้อง หรือบ๊องก็จะขีมรดจกรยานยนต์ แต่ไชโยไม่ให้ จึงเกิดเหตุทะเลาะกับวัยรุ่นเจ้าถิ่น และรุนแรงมากขึ้นถึงขั้นใช้อาวุธปิ่นเข้าต่อสู้กัน เรื่องศักดิ์ศรีในทรศนะของชาวบ้านมักถือว่าทุกคนมีศักดิ์ศรีของตัวเอง ศักดิ์มีลักษณะเป็นนามธรรมซึ่งแฝงอยู่ในตัวคนทุกคน ในความสัมพันธ์ทางสังคม คนทุกคนจะต้องระมัดระวังไม่ให้เกิดการดูหมิ่นศักดิ์ศรีของกันและกัน คนในทุกวัฒนธรรมมักจะเอาวัตถุบางอย่างมาเป็นเครื่องหมายหรือสัญลักษณ์แทนศักดิ์ศรีของตน สำหรับในสังคมไทย มีปรากฏการณ์ที่ชายหนุ่มหรือนักเลงมักถือเอาถิ่น เช่น ตรอกซอย หุ่น บาง เป็นสัญลักษณ์ของศักดิ์ศรี ซึ่งหากมีการละเมิด เช่น “เบ่งข้ามทุ่ง” “มาเหยียดบาง” ก็อาจเกิดการกระทบกระทั่งกันได้ (ธีรยุทธ บุญมี ,2535 : 265) ดังเช่น เพชรที่ไม่ยอมให้หนุ่มต่างบ้านมาจับสาวในหมู่บ้านยามวิกาล เมื่อมีการละเมิด อีกทั้งดักเตือนและไม่เชื่อฟัง ยังคงปฏิบัติเช่น

เดิม ทำให้เพชรรู้สึกว่าเป็นการดูหมิ่นศักดิ์ศรีชายหนุ่มในหมู่บ้าน จึงจัดการขึงทึงกลางงานบุญ ประเพณีการทอดกฐินประจำปีของหมู่บ้านในวัด และยังถือได้ว่าเป็นการประกาศศักดิ์ศรีของชายหนุ่มเจ้าของถิ่น

การรักเกียรติและศักดิ์ศรีของมือปืนสืบเนื่องไปถึงการทำงานที่ไม่ขัดต่อบุคคลอื่น ทำให้มือปืนเมืองสมบูรณมีชื่อเสียง เนื่องจากมือปืนคิดว่าเมื่อตนถูกจับกุม และเจ้าหน้าที่ทำการสอบสวน มือปืนจะไม่ให้การขัดทอดถึงผู้จ้างวาน เพราะคิดว่าถึงอย่างไรตนเองต้องถูกดำเนินคดีอยู่แล้ว หากขัดทอดก็จะไม่ทำให้ตนเองได้รับโทษน้อยลง แต่ยังคงได้รับการอุปถัมภ์ในเรื่องเงินทอง หรือความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ จากผู้จ้างวานในขณะที่จำคุกอีกด้วย อีกทั้งเมื่อตนพ้นโทษออกมาอาจจะได้รับความช่วยเหลือต่อไป มือปืนคิดว่าการที่ไม่ขัดทอดถือว่าเป็นเอกลักษณ์และเป็นเกียรติ เป็นศักดิ์ศรีของมือปืนเมืองสมบูรณ และทำให้มีชื่อเสียงอยู่ในแวดวงกระทั่งปัจจุบัน

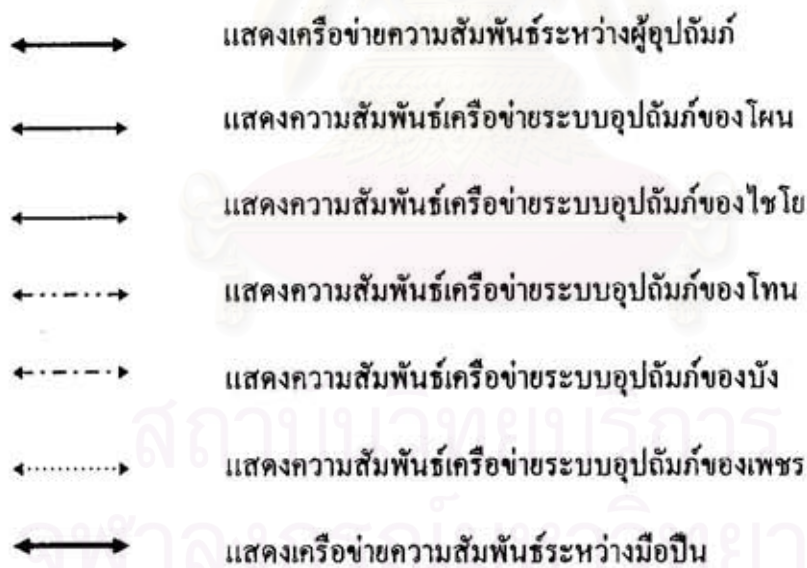
4. จิตใจ

เรื่องจิตใจเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ประกอบกัน ก่อให้เกิดมือปืนในแถบนี้มาก เนื่องจากมือปืนมีจิตใจเป็นนักเลง ไม่ชอบรังแกผู้ใด แต่ก็ไม่ชอบให้ผู้ใดมารังแกตนเองหรือญาติพี่น้องพรรคพวก เพื่อนฝูงของตน เช่นกัน เมื่อบุคคลที่มือปืนรู้จักถูกรังแก มือปืนจะต้องออกมาปกป้องหรือบางครั้งก็แก้แค้นแทน

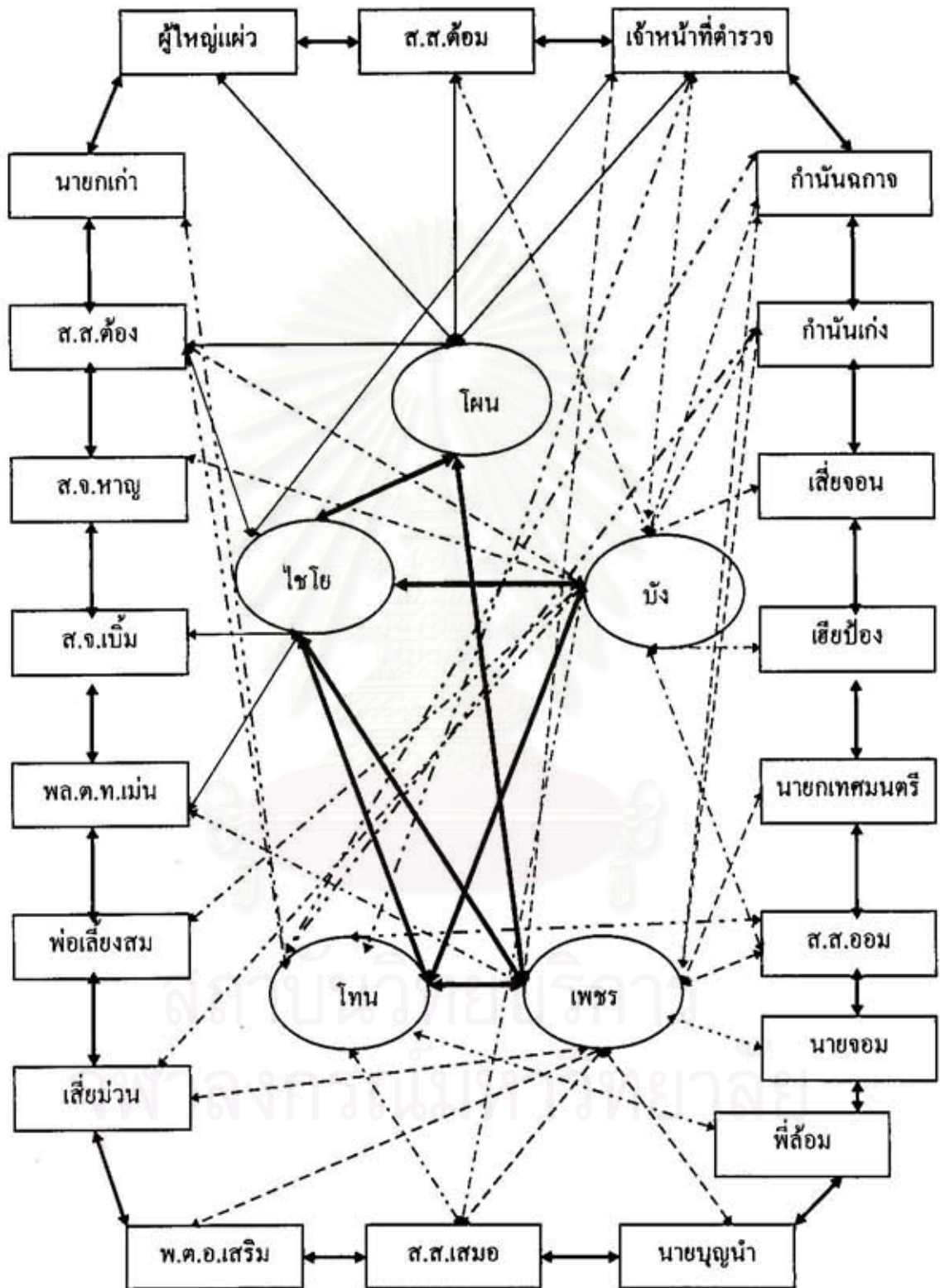
มือปืนรับจ้างเริ่มสะสมประสบการณ์ โดยการทำงานฆ่าคนและประกอบอาชีพเป็นอื่นควบคู่ไปกับการเป็นมือปืน เมื่อมีประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น มือปืนจำเป็นจะต้องหาผู้อุปถัมภ์เพื่อให้ความคุ้มครองในด้านความปลอดภัยและทางด้านเสรีภาพ ไม่ให้ถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจติดตามจับกุมในขณะเดียวกัน ผู้มีอิทธิพล (ผู้อุปถัมภ์) ก็มีความจำเป็นที่จะต้องมียมือปืน เพื่อคอยไว้ใช้ป้องกันและคุ้มครองความปลอดภัย นอกจากนี้การที่ผู้มีอิทธิพล (ผู้อุปถัมภ์) มียมือปืนไว้ในสังกัดและคอยติดตามเป็นจำนวนมาก เป็นการแสดงถึงอำนาจบารมี และพลังของผู้มีอิทธิพล มือปืนจะทวีความสำคัญต่อผู้มีอิทธิพลในช่วงที่มีการเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นช่วงที่มีการแข่งขันแย่งชิงคะแนนเสียงของชาวบ้าน มือปืนซึ่งเป็นนักเลงที่ชาวบ้านให้ความเคารพนับถือและเกรงใจ สามารถช่วยควบคุมคะแนนเสียงและชี้้นำการลงคะแนนเสียงให้กับผู้มีอิทธิพลที่ลงสมัครรับเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี ในขณะเดียวกันมือปืนยังช่วยให้ความคุ้มครองในด้านความปลอดภัย หลายครั้งในช่วงเวลาดังกล่าวจะเกิดเหตุการณ์ยิงถล่มผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งหรือหัวคะแนนเป็นจำนวนมาก ทำให้มือปืนเป็นกำลังสำคัญของผู้มีอิทธิพล (ผู้อุปถัมภ์) การที่ผู้มีอิทธิพลมียมือปืนคอยติดตามคุ้มกันจำนวนมาก ก็เป็นการ

ข้ามขวัญคู่แข่งได้เป็นอย่างดี ผู้มีอิทธิพลจะตอบแทนมือปืนด้วยการให้ความช่วยเหลือดูแลในเรื่องทรัพย์สินเงินทอง ช่วยเหลือเคลียร์คดีกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ หรือบางครั้งหาแหล่งที่หลบซ่อนในการหลบหนีจากการติดตามของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ตลอดจนแนะนำให้มีมือปืนได้รู้จักมีความสัมพันธ์กับผู้ที่มีอิทธิพลรายอื่นต่อไป

มือปืนที่มีประสบการณ์และอยู่ในวงการมือปืนรับจ้างมาเป็นเวลานานจะสามารถสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์กับผู้อุปถัมภ์ได้เพิ่มมากขึ้น เนื่องจากการทำงานและฝีมือของมือปืนจะเป็นเครื่องหมายประกันคุณภาพของมือปืนเอง การที่มือปืนที่มาจากจังหวัดสมุทรฉะมีชื่อเสียงและเป็นที่ยอมรับของวงการมือปืนรับจ้าง ซึ่งมาจากในวงการมีการเชื่อถือในฝีมือและความซื่อสัตย์ ตลอดจนการที่ไม่ซัดทอดผู้บงการทำให้ผู้มีอิทธิพลในแหล่งอื่นมีความต้องการที่จะใช้มือปืนที่มาจากจังหวัดสมุทรฉะในการทำงานและมาอยู่ในสังกัดของตน และมือปืนได้รับความไว้วางใจในการทำหน้าที่คุ้มครองดูแลในเรื่องความปลอดภัยให้กับผู้มีอิทธิพล ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับมือปืนสามารถแสดงผ่านแผนภูมิเครือข่ายผู้อุปถัมภ์และมือปืนรับจ้างได้ดังนี้

หมายเหตุ สัญลักษณ์ข้างบนแสดงความสัมพันธ์ของแผนภูมิในหน้าถัดไป

แผนภูมิเครือข่ายระบบอุปถัมภ์ของมือปิ่น

จากแผนภูมิ จะเห็นว่าเครือข่ายของผู้อุปถัมภ์ของมือปืนรับจ้าง จะมีลักษณะของความสัมพันธ์เชื่อมโยง มีการส่งผ่านมือปืนจากผู้อุปถัมภ์คนหนึ่งไปสู่ผู้อุปถัมภ์อีกคนหนึ่ง มีการแนะนำให้มือปืนรู้จักผู้อุปถัมภ์คนใหม่หรือการส่งมือปืนไปช่วยคุ้มกันความปลอดภัยให้กับผู้อุปถัมภ์รายใหม่ ซึ่งเป็นการขยายความสัมพันธ์ของผู้อุปถัมภ์และมือปืนให้วงกว้างมากขึ้นไปอีก

นอกจากนี้มือปืนบางคนยังมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงในลักษณะของเครือข่าย โดยมือปืนเริ่มต้นจากการทำงานกับพรรคพวก ต่อมาเมื่อมีประสบการณ์มากขึ้น ก็จะขยายออกไปทำงานยังแหล่งอื่น เพชรซึ่งเป็นมือปืนที่อยู่ในวงการมาเป็นเวลานาน ผ่านประสบการณ์มากมาย มีผู้อุปถัมภ์หลายคน และเพชรยังสนิทสนมกับผู้อุปถัมภ์เป็นอย่างดี เพชรมีเครือข่ายของผู้อุปถัมภ์อยู่หลายวงการ มีพวกพ้องมาก ทำให้เพชรสามารถสร้างขุมมือปืน ซึ่งมีมือปืนอยู่ในสังกัดหลายคน เพชรสามารถคัดเลือกมือปืนให้ทำงาน ในลักษณะที่แตกต่างกันได้ ซึ่งจะเห็นได้จากการทำงานสังหารเสี้ยมหนุ่ย เพชรต้องหามือปืนและพรรคพวกมาทำงานนี้ แต่เพชรก็เพียงเริ่มต้นในการสร้างขุมมือปืนได้ไม่นานก็มาถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมดำเนินคดีเสียก่อน ทำให้ขุมมือปืนของเพชรต้องจบลงในเวลาอันรวดเร็ว แต่เพชรก็ยังคงมีเครือข่ายในการหาข่าว แม้เพชรยังคงโทษอยู่ในเรือนจำ เพชรก็มีความสามารถหาข่าวจากพรรคพวกเพื่อนฝูงในวงการได้เป็นอย่างดี

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์

ผู้อุปถัมภ์ของมือปืนมีความสัมพันธ์เป็นเครือข่ายเชื่อมโยงระหว่างกัน จากการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์ด้วยกันจะมีความสนิทสนมกันมาก โดยอาศัยความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างกัน หรืออาศัยความสัมพันธ์จากการแต่งงานของบุตรชายและบุตรสาวของผู้อุปถัมภ์ พี่น้อง ญาติสมมุติ อย่างเช่น นายอุดมกับนายบุญนำ ซึ่งลูกชายของนายอุดมได้แต่งงานกับบุตรสาวของนายบุญนำ จากการแต่งงานของบุตรทั้งสองฝ่าย ทำให้ความสัมพันธ์สนิทสนมแนบแน่นขึ้น นอกจากนี้การประกอบธุรกิจทั้งที่ถูกกฎหมายและผิดกฎหมาย มีผลประโยชน์ร่วมกัน ก็มีส่วนทำให้ความสัมพันธ์ของผู้อุปถัมภ์กระชับเกลียวแน่นเพิ่มขึ้นเช่นกัน ผู้มีอิทธิพลแต่ละคนก็จะมีมือปืนอยู่ในสังกัดคอยให้ความคุ้มครองด้านความปลอดภัย และเป็นเครื่องเสริมบารมีให้กับผู้อุปถัมภ์ ผู้อุปถัมภ์จะมีการส่งมือปืนไปช่วยเหลืองานของผู้อุปถัมภ์ ซึ่งเป็นพรรคพวกกัน เช่น การที่นายออมส่งเพชรไปช่วยเหลือดูแลความปลอดภัยให้กับนายบุญนำ ในช่วงที่นายบุญนำลงสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดปราจีนบุรี และต่อมากายหลังเพชรได้ช่วยให้ความช่วยเหลือจนกลายเป็นคนสนิทของนายบุญนำไป นอกจากนี้ผู้อุปถัมภ์จะส่งมือปืนไปหลบซ่อนหรือหลบหนีการ

ติดตามจับกุมของเจ้าหน้าที่ทางราชการโดยส่งมือปืนในสังกัดของตนไปหลบซ่อนยังผู้อุปถัมภ์อีกแห่งหนึ่ง ดังกรณีของเพชรที่หลบหนีการกวาดล้างของทหารพรานจากจังหวัดสิงห์ขรและจังหวัดสมุทรฉนีไปอยู่กับนายบุญนำที่จังหวัดนคร หรือจากการที่ผู้อุปถัมภ์รับงานจากผู้อุปถัมภ์ซึ่งอยู่ในเครือข่ายมายังมือปืนในสังกัด ซึ่งจะเห็นจากการที่ สจ.เบ็ม รับงานสังหารจากผู้อุปถัมภ์ ซึ่งเป็นพรรคพวกมาให้กับไซโงทำงานในการสังหารสมาชิกสภาเขตในกรุงเทพมหานคร หรือการทำงานสังหารเจ้าหน้าที่ศุลกากร ซึ่งเพชรรับงานมาจากพลตำรวจตรีเสริม และรับงานจากมงบางนามีอีกทอดหนึ่ง

ในแผนภูมิ จะพบว่า ผู้อุปถัมภ์จะมีลักษณะของความสัมพันธ์เชื่อมโยง ผู้อุปถัมภ์ทุกคน จะมีความสัมพันธ์และสนิทสนมกัน แต่ความรู้จักสนิทสนมกันนั้นมีหลายระดับ ซึ่งจะเห็นได้จาก นายออม นายเสมอ กำนันแก่ง ซึ่งเป็นผู้อุปถัมภ์ในจังหวัดนครคีรี จะมีความสัมพันธ์สนิทสนมกันมาก และ ส.ส.ต้อง และ ส.ส.ด้อม มีความสนิทสนม เนื่องจากเป็นที่น้องกัน และมีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดเดียวกัน แต่บุคคลดังกล่าวก็มีความสัมพันธ์กับผู้อุปถัมภ์รายอื่นในวงการ ซึ่งจะเห็นว่า ผู้อุปถัมภ์ทุกคนจะรู้จักและมีความสนิทสนมเชื่อมโยงระหว่างกัน โดยผ่านความสัมพันธ์ทางเครือญาติ (การแต่งงานของบุตรชายและบุตรสาว พี่น้อง) การทำธุรกิจมีผลประโยชน์ร่วมกัน และผ่านทางมือปืนที่อยู่ในสังกัด

ผู้อุปถัมภ์แต่ละคนมีความสัมพันธ์หรือมีเครือข่ายระหว่างผู้อุปถัมภ์ด้วยกัน หากความสัมพันธ์ของผู้อุปถัมภ์คนใดมีวงกว้าง ก็จะแสดงถึงอำนาจบารมีและพลังของผู้อุปถัมภ์ (ผู้มีอิทธิพล) คนนั้น ดังกรณีของนายออม นายเสมอ นายบุญนำ พล.ต.ท.เม่น พันตำรวจเอกเสริม ส.ส.ต้อง ส.ส.ด้อม กำนันแก่ง ซึ่งจะเห็นว่าผู้อุปถัมภ์ดังกล่าว ล้วนแล้วแต่มีหรือเคยมีตำแหน่งหน้าที่ทางราชการในระดับสำคัญ ยิ่งผู้อุปถัมภ์รายใดมีตำแหน่งหน้าที่ทางราชการที่สำคัญอยู่ในระดับแนวหน้าของประเทศ ก็จะมีเครือข่ายความสัมพันธ์ของผู้อุปถัมภ์ในวงกว้าง และมีอำนาจบารมีและพลังตลอดจนมีมือปืนในสังกัดไว้คอยทำงานเพิ่มมากขึ้น ก็เป็นเครื่องชี้วัดความมีบารมีอีกลักษณะหนึ่ง

ความสัมพันธ์ของผู้อุปถัมภ์จะกระชับเกลียวแน่นขึ้น หากผู้อุปถัมภ์หลายคนยังมีผลประโยชน์หรือมีอำนาจบารมีในการเอื้อผลประโยชน์ต่อกันอยู่ หากผู้อุปถัมภ์รายใดขาดความสัมพันธ์ในเรื่องผลประโยชน์ ความสัมพันธ์ก็จะคลายตัวและอาจจะสิ้นสุดลง

นอกจากความสัมพันธ์ในด้านผลประโยชน์แล้ว ยังมีความสัมพันธ์ในด้านเครือญาติ โดยการแต่งงานของบุตรชายและบุตรสาว การเป็นญาติพี่น้อง หรือญาติสมมุติ ความสัมพันธ์ทางเครือญาติของผู้อุปถัมภ์จะมีลักษณะที่ซับซ้อนและแน่นแฟ้นกว่าความสัมพันธ์แบบแรก แต่ความสัมพันธ์ลักษณะนี้บางครั้งก็นำมาซึ่งความแตกแยก เนื่องจากการทะเลาะระหว่างบุตรชายและบุตรสาว และบางครั้งก็ทำให้ความสัมพันธ์สิ้นสุดลงได้เหมือนกัน

ตารางแสดงการเข้าสู่อาชีพมือปืนรับจ้าง

รายละเอียด	ชื่อ โพน	ไชโย	โพน	บัง	เพชร
อายุ (ปี)	36	33	40	40	44
ภูมิดำเนา	อ.พุ่ม	อ.พุ่ม	อ.พุ่ม	อ.บาง	อ.พุ่ม
สถานภาพ	สมรส	โสด	สมรส	สมรส	สมรส
จำนวนบุตร	2	-	2	3	2
อาชีพหลัก	มือปืน	มือปืน	มือปืน	มือปืน	มือปืน
อาชีพเสริม	ทำไร่	ขาม	ทำนา, เลี้ยงวัว	ทำนา	ทำนา/ทำไร่
การศึกษา	ม. 3	ม.ศ. 5	ป.4	ป.4	ป.4
ฐานะ	ยากจน	ปานกลาง	ยากจน	ยากจน	ปานกลาง
วัยเด็ก	เกร	ชอบเรียน	เกร	เกร	เกร
นิสัย	ชอบเป็นผู้นำ	ชอบทำตัวไม่เหมือนคนอื่น	ชอบเที่ยว/เล่นการพนัน	พูดน้อย/ชอบช่วยเหลือผู้อื่น	พูดน้อย/อ่อนน้อม
จุดหักเห	ถูกขามเกียรติ	พ่อแม่ถูกฆ่า	พี่ชายถูกข่มเหง	พี่ชายถูกฆ่า	ญาติถูกเจ้าหน้าตำรวจฆ่า
ลักษณะอุปถัมภ์	ส่วนตัว	ส่วนตัว/แนะนำ	ส่วนตัว/แนะนำ	ส่วนตัว/แนะนำ	ส่วนตัว/แนะนำ
จำนวนผู้อุปถัมภ์	4	4	8	10	9
เครือข่าย	ภายในจังหวัด	ภายในจังหวัด/ ใกล้เคียง	ทั่วประเทศ	ทั่วประเทศ	ทั่วประเทศ
ความสัมพันธ์	ถาวร	ถาวร	ถาวร	ถาวร	ถาวร
อาวุธปืน	.45 / 9 มม.	.45	.45 / 9 มม.	.45/ ลูกซองยาว	.45
ปัจจุบัน	เสียชีวิต	ถูกจำคุก	ถูกจำคุก	ถูกจำคุก	ถูกจำคุก